

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Baptismo Et Confirmatione - Dvobus Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

Cap. I. De nomine, definitione, & partibus Baptismi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53934)

CAPVT PRIMVM.

De nomine, definitione, & partibus Baptismi-

DE NOMINE Baptismi nulla dissensio est: vtuntur enim omnes hac voce, quod in Scripturis passim habeatur. Significat autem βαπτισμα proprie immersionem. Ordinariè enim Baptismus fit per immersionem, idque ad Christi sepulturam representandam, iuxta illud Coloss. 2. *Consepulti ei per Baptismum.* Habet autem apud Patres alia multa nomina, de quibus vide præcipuè Clementem, lib. 1. Pædagogii, cap. 6. Nazianzenum oratione de Baptismo. & Chrysostomum, homil. ad baptizatos; qui vocant Baptismum illuminationem, gratiam, donum, sigillum, mysterium, expurgationem, & alia quædam: sed præcipuum nomen, & communissimum est φωσμός, id est, illuminatio: hoc enim præter tres citatos Patres, vtuntur omnes alij Græci posteriores, & ante eos Dionysius Areopagita de Ecclesiastica hierarchia, cap. 2. immò & ipse Apostolus, Hebr. 6. cum ait: *Impossibile est eos, qui semel sunt illuminati, &c.* Et cap. 10. *Rememoramini pristinos dies, in quibus illuminati magnum certamen sustinistis passionum.* Vnde etiam Cyrillus Hierosolymitanus Catecheses suas de Baptismo, vocat Catecheses illuminatorum. Dicitur autem Baptismus illuminatio, quia in eo infunditur habitus fidei.

Quod autem attinet ad definitionem, S. Thomas, 3. parte q. 66. art. 1. aliquod definitiones adfert. Sed ex Scripturis Catechismus Romanus aptissimè ita definiuit: *Baptismus est Sacramentum regenerationis per aquam in verbo vite.* Quæ definitio partim sumitur ex Ioan. 3. partim ex Paulo ad Ephes. 5. Et quidè PRIMO loco ponitur, *Sacramentum*, quod est genus. DEINDE additur, *regenerationis*, quæ differentia est contrahens genus, & distinguens à Sacramentis veteris legis. TERTIO additur, *per aquam*, quæ est alia differentia, adhuc magis contrahens, & distinguens ab aliis Sacramentis nouæ legis. Etsi enim cetera nō dicuntur propriè regenerare, tamen iustificat impium, ac præsertim Pœnitentia: iustificatio

catio autem impij, præsertim hæretici, aut apostatæ, parum aut nihil differt à regeneratione. Vnde Galat. 4. Paulus, *filii mei, quos iterum parturio*. Sed cùm additur, *per aquam*, iam perspicua differentia est. Non enim reconciliatio pœnitentium est regeneratio per aquam, sed reformatio quædam, & quasi reuocatio ab inferis.

Vbi & illud OBSERVANDUM est, Sacramentum Baptismi non esse ipsam aquam, quæ est res permanēs, sed ablutionem, quæ est res transiens. Itaque Baptismus est Sacramentum regenerationis per aquam, id est, signum externum sanctificant per aquæ asperisionem. DENIQUE additur, *in verbo vitæ*, ut exprimat etiam forma Sacramenti, quæ est præcipua pars essentia.

Philippus in locis, anni LVIII. tit. de sacrificio, ita definit Baptismum: *Baptismus signum est, quo Deus nobiscum agit, & recipit nos in gratiam*. Sed hæc definitio conuenit omni Sacramento, immò etiam ipsi verbo, quod tamen non est sacramentum.

Calvinus lib. 4. Instit. cap. 15. §. 1. ita definit: *Baptismus est signum initiationis, quo in Ecclesiæ cooptamur societatem, et Christo insiti inter filios Dei censeamur*. Quæ definitio multa habet vitia. Nam neque est essentialis; cùm non attingat ullam partem essentia Baptismi; neque explicat effectum, seu finem principale huius Sacramenti. Nam finis principalis secundum Catholicos, immò secundum Scripturas est iustificare, & regenerare; secundum Calvinum (ut ibidem ipse subiungit) est alere fidem more diplomatis signati, qui certè finis in ea definitione nõ explicatur, sed solùm finis quidam secundarius, qui est testari fidelitatem, quam Deo, & Ecclesiæ debemus, & sic agnosci, ac numerari inter filios Dei.

ADDE, quòd ista definitio conuenit etiam Circumcisioni. Nam Circumcisio erat signum initiationis, quo Iudæi cooptabantur in Ecclesiæ societatem, & Christo inferebantur. Nam etiamsi Iudæorum cæcus dicatur Synagoga, quando distinguitur contra Ecclesiam; tamen absolute Ecclesia erat, & Ecclesia Dei veri, antequam Christum negaret. Ipse etiam Christus, licet non fuerit homo tempore Synagoga, nisi in ultimis diebus, tamen ut Deus; semper fuit caput totius Ecclesiæ. Immò etiam, ut homo venturus, & passurus, iam tum erat

erat caput, cui per fidem Hebræi coniungebantur, ei que inse-
rebantur. Vnde, 1. Corinth. 10. Iudæi dicuntur in deserto ten-
tasse Christum. Et Apocal. 13. dicitur; Agnus occisus ab origi-
ne mundi. Eadem etiam definitio verbi Dei prædicato conue-
nire videtur: nam etiam per verbum Dei initiamur, & coopta-
mur in Ecclesiam, & Christo inserimur.

CAPVT SECVNDVM.

De materia Baptismi.

DE materia nulla ferè dissensio est, tametsi non
pauci errores de hac re aliquando exstiterint, vel
etiam existant. PRIMVS fuit error Manichæo-
rum, qui teste Augustino, libro de hæres. cap. 46.
Baptismum in aqua non putabant adhibendum, quod vide-
licet aquam vt res ceteras corporales, non Deus, sed Diabo-
lus procreasset. Magis verecundi fuerunt Marcionistæ, qui et-
si crederent aquam esse opus mali principij, id est, Diaboli,
non Dei boni: tamen eam adhibebant in Baptismo ob Chri-
sti præceptum. Refert Theodoretus, lib. 1. fabul. hæret. se vi-
disse senem quendam Marcionistam, qui fatebatur in myste-
rio aquam adhibendam, & tamen ita illam oderat, vt faciem
suam mallet proprio sputo, quam aqua abluere, ne videlicet
creatore indigere videretur.

SECUNDVS error fuit Seleuci, & Hermiæ, qui aquam
ex Baptismo excludebant, idq; ob auctoritatem Scripturarum,
quæ ubicunque comparant Baptismum Ioannis cum Christi
Baptismo, semper affirmant Ioannem baptizasse in aqua,
Christum baptizaturum Spiritu sancto, & igne, Matth. 3. Luc. 3.
Ioan. 1. Marc. 1. Actor. 1. Referunt hunc errorem Philastrius
in lib. de hæresibus, & Augustinus de hæresibus, cap. 59.

TERTIVS error ex eodem fundamento fuit Iacobitarum,
qui loco aquæ Baptismalis ferro candente imprimebant in
frontibus crucis figuram. Testis est Bernardus Lutzembur-
gensis in Catalogo hæreticorum.

QUARTVS est Paulicianorum qui teste Euthymio in 2.
parte Panopliæ titul. 21. pro elemento aquæ in Baptismo illa
verba substituunt, Ego sum aqua viua.